

DZIENNIK WARSZAWSKI

Prenumerata miejscowa:
 bez odnośnienia:
 Na rok 9 rsr.
 „ 6 miesięcy . . . 4 50 k.
 „ 3 miesiące . . . 2 25 k.
 „ 1 miesiąc 75 k.
 Za odnośnienie dopłaca się
 5 kop. miesięcznie.

Prenumerata zamiejscowa
 z odsyłką pocztą:
 Na rok 12 rsr.
 „ 6 miesięcy . . . 6 „
 „ 3 miesiące . . . 3 „
 „ 1 miesiąc . . . 1 „

Prenumerata przyjmuje się: w Warszawie, w głównym kantorze Redakcji przy ulicy Miodowej Nr. 487 i w innych jej kantorach miejskich: — w St. Petersburgu, w księgarni A. T. Bazumowa na Newskim Prospekie w domu Olchinowej; w Moskwie, w księgarni J. S. Solowiewa.

ROK DZIESIĄTY.

Za ogłoszenia pobiera się: za jeden raz sześć kopiejek od wiersza druku lub jego miejsca, za dwa razy, dziewięć kopiejek, za trzy razy, dwanaście kopiejek i t. d. — Oddzielne numera sprzedają się po 5 kopiejek.

WYCHODZI CODZIENNIE, PRÓCZ DNI NIEDZIELNYCH I ŚWIĄTECZNYCH.

Kalendarz Prawosławny.

W piątek, 10 (22) sierpnia, — św. Lawrentyja arch.
 W sobotę, 11 (23) sierpnia, — św. Ewila, Feodora.
 W niedzielę, 12 (24) sierpnia, — św. Fotyja muoz.

Słońce wsch. o godz. 4 min. 58; zach. o godz. 7 min. 11.

Spóźnienia meteorologiczne dostarczane przez obserwatorium warszawskie. Dnia 8 (20) Sierpnia 1873 roku.

	Ciśnienie powietrza sprowadzone do 0°	Temper. powietrza podług Celseusza.	Wilgość %	Kierunek wiatru.
g. 7	747.2	+ 19.2	74	poł.-zachodni.
1	746.1	+ 30.5	34	poł.-wschodni.
9	746.9	+ 21.0	78	południowy.

Kalendarz rzymsko-katolicki.

W piątek, 10 (22) sierpnia, — św. Symforyana męcz.
 W sobotę, 11 (23) sierpnia, — św. Filipa Benicjusza wzu.
 W niedzielę, 12 (24) sierpnia, — św. Bartłomieja ap.

Wysokość wody na Wiśle stóp — cali 9.

DZIAŁ URZĘDOWY.

Najjasniejszy Pan, 9 (21) czerwca roku bieżącego raczył najwyższą zatwierdzić uchwałę Rady Państwa o rozciągnięciu na Wydział duchowno-szkolny działania art. 502 Ust. o Służb. Rzad. (Zb. Praw t. III), o udzieleniu czteromiesięcznej płacy, bez strącania, osobom, mianowanym na posady nauczycielskie w Wydziale Ministerstwa Oświecenia Publicznego, stosownie do czego wychowawcom Akademii Duchownych, Uniwersytetów i innym osobom przy mianowaniu ich na posady nauczycielskie do zakładów duchowno-szkolnych pierwszych dwóch kategorii, należy wypłacać, oprócz ustanowionych w art. 485 Ust. o Służb. Rzad. kosztów podróży, jeszcze czteromiesięczną płacę, bez strącania, z Kasy Państwa.

Najjasniejszy Pan, stosownie do uchwały Rady Wojennej, 12 lipca roku bieżącego Najwyższemu rozkazał raczył: założyć gimnazja wojskowe dla przychodnich, na początek, w St. Petersburgu i Symbirsku, każde na 300 uczniów.

Dwa nowe gimnazja otrzymują nazwę: w St. Petersburgu — „St. Petersburgskie gimnazjum Wojskowe”, a w Symbirsku — „Symbirskie gimnazjum Wojskowe”.

Najjasniejszy Pan, w skutku najpoddanniejszego przedstawienia Ministra Spraw Wewnętrznych i łącznie z Ministrem Wojny o ustanowieniu nowego porządku kompletowania straży policyjnych i ogniowych w obec małego następcę wprowadzenia powinności wojskowej wszystkich stanów, 4 lipca 1863 r. Najwyższemu rozkazał raczył przyjąć następujące w tym względzie środki przedchodnie:

1. Wyznaczyć jednorazowo, w tym roku, na kompletowanie wszystkich tych straży policyjnych i ogniowych, które obecnie nie kompletują się jeszcze ludźmi z wolnego najmu, taką liczbę młodych niecierzy tegoż rocznego poboru, jaka okaże się niezbędną, po bliźrocznym poborze, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w celu zapewnienia składu osobistego tych straży i w przybliżeniu od 4,000 do 5,000 ludzi.

2. Pomienionych niższych stopni oddawać do straży policyjnych i ogniowych po skończeniu przez nich 6 miesięcznego kształcenia w batalionach rezerwowych.

3. Wszystkich niższych stopni straży ogniowych i miejskich i powiatowych policyjnych, tak obecnie stumiejkich i tych którzy będą do nich wyznaczeni, zacych, jak i tych którzy będą do nich wyznaczeni, odpowiednio do § 1 z tegorocznego poboru, po uwolnieniu ich na nieograniczony urlop, uwolnić od powołania do wojska dopóty, dopóki będą pozostawali w służbie na mocy wolnego najmu w pomienionych strażach.

4. Uwolnić Wydział Wojny na przyszłość od obowiązku wyznaczania niższych stopni do straży policyjnych i ogniowych, włożywszy na gminy wiejskie obowiązek zapewnienia ubytku w nich ludźmi z wolnego najmu.

5. Nadać gubernatorom prawo, w celu najbardziej równomiernego rozdziału stopni policyjnych i ogniowych według terminów służby, oraz ulżenia najmniej zamożnym gminom miejskim, tranzlokowania tych stopni, według swego uznania, z jednych strażi miejskich do drugich.

6. Niższych stopni straży policyjnych i ogniowych, którzy weszli do tych straży, jako wyznaczeni przez Wydział Wojny, za przekroczenia lub złe sprawowanie się, nie oddawać do rozporządzenia zwierzchności wojskowej, lecz przedsiębrać dla ich poprawy ustanowione środki, według uznania zwierzchności Wydziału Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Wrazie popelnienia przez nich przestępstw, i skazania ich, na zasadzie istniejących praw, wyrokami władz sądowych cywilnych na kary, połączone z pozbawieniem wszelkich praw stanu lub wszystkich szczególnych, osobicie lub według stanu przynależnych praw i przywilejów, wykreślać ich na zawsze z Wydziału Wojny i postępować z nimi na zasadzie przepisów istniejących w ogóle dla osób Wydziału Cywilnego, skazanych na pomienne kary. Przytem pozostawiać w swej mocy obowiązujące obecnie przepisy (Ust. Post. Karn. art. 222 i 224 i Zb. Post. Wojsk. 1869 r. XXIV art. 246 i 248) o oddaniu podobnych stopni pod Sąd Wojenny za wszystkie przestępstwa i przekroczenia, dotyczące naruszenia obowiązków służby wojskowej.

Deklaracja o wzajemnem zabezpieczeniu wyrobów rekodzielniczych poddanych Niemców w Rosji i naszych w Niemczech.

(Podpisana za Najwyższem upoważnieniem przez Zarządzającego Ministerstwem Spraw Zagranicznych i Ambasadora niemieckiego w St. Petersburgu).

W skutku życzenia Rządu Najjasniejszego Cesarza Rosyjskiego i Rządu Najjasniejszego Cesarza Niemieckiego udzielenia zupełnej i skutecznej opieki przemysłowi rekodzielnicznemu ruskich poddanych z jednej strony, i niemieckich poddanych z drugiej strony, niżej podpisani, będąc do tego należycie upoważnieni,

umówili się co do poniżej następujących artykułów:

Artykuł 1.
 Poddani ruscy w Niemczech i poddani niemieccy w Rosji będą korzystali, pod względem ceh na towarach lub ich obrotach i ceh fabrycznych lub handlowych, z takiej samej opieki, jak krajowcy.

Artykuł 2.
 Warunek zawierający się w poprzednim artykule, będzie miał moc i działanie traktatu, do czasu wypowiedzenia z jednej lub drugiej strony życzenia o ustaniu jego działania.

Na dowód czego niżej podpisani ułożyli niniejszą deklarację i przyłożyli na niej pieczęcie swych herbów.

Sporządzono w dwóch egzemplarzach, w St. Petersburgu, 11 (23) lipca 1873 roku.

(podp.) Westman. (podp.) Henryk VII
 (L. S.) Książę Reuss.
 (L. S.)

Najjasniejszy Pan, w skutku wstawienia się Jenerał-Feldmarszałka Namiestnika w Królestwie Polskiem i najpoddanniejszego przedstawienia Towarzysza Ministra Spraw Zagranicznych, Najmilszemu raczył mianować radę poznańskiego rządu gubernialnego *Merletera* — kawalerem orderu św. Stanisława 2-eg klasy.

Przez Najwyższy rozkaz, w Wydziale Wojny, w miasteczku Łepuchinie, 4 sierpnia r. b., awansowani zostali: w 25 Smoleńskim pułku piechoty imienia jenerał-adjutanta hrabiego Adlerberga 1-go: z sztabu-kapitana na kapitana — *Sofijski*, z porucznika na sztab-kapitana — *Szklennik*, z podporucznika na porucznika — *Osowski*, z chorążego na podporucznika — *Galle*, w Lubelskim batalionie gubernialnym, z porucznika na sztab-kapitana — *Nozdrejew*; przetranszlokowani zostali: starszy adjutant Sztabu Miejsowych Wojsk Warszawskiego Okręgu Wojskowego, zaliczony do piechoty armii, kapitan *Mielichajew* — do 37 Jekaterynburgskiego pułku piechoty imienia Jego Cesarskiej Wysockości Wielkiego Księcia Aleksandra Czesarskiego, z uwolnieniem z obecnej posady; były naczelnik Straży Miejskiej powiatu Sejmskiego w gubernji Suwalskiej, zaliczony do piechoty armii, porucznik *Kobalewski* — do Plockiego batalionu gubernialnego; uwolniony z sztabu, podporucznik 38 Tobolskiego pułku piechoty imienia Jego Cesarskiej Wysockości Wielkiego Księcia Sergiusza Aleksandrowicza *Marshi* — w randze porucznika.

Przez rozkaz Zarządzającego Ministerstwem Oświecenia Publicznego, Towarzysza Ministra, z 28 lipca r. b., zatwierdzeni zostali: pomocnik inspektora i nauczyciel Cholskiego gimnazjum męskiego *Fedyski* — dyrektorem plockiego gimnazjum męskiego od 1 lipca 1873 roku; były inspektor Czystobehowskiego progimnazjum męskiego, sekretarz gubernialny *Lewicki* — inspektor szkół ludowych do będącej przy Zarządzie Kijowskiego Okręgu Nankowego Inspekcji tych szkół w gubernjach Kijowskiej, Podolskiej i Wołyńskiej, od 15 lipca 1873 roku; przetranszlokowany został, zwyczajny profesor Cesarskiego Warszawskiego Uniwersytetu, na katedrę ruskiej historii *Aristow* — na zwyczajnego profesora Cesarskiego Charkowskiego Uniwersytetu, na tejsze katedrze; otrzymali urlop za granicę: na dni sześćnaście: referent Kancelarii Wojskowego Okręgu Nankowego, asesor kolegiálny *Siemicki*; na czas letnich wakacji 1873 r.: laborant Cesarskiego Warszawskiego Uniwersytetu *Dziwulski*; asystent kliniki tegoż Uniwersytetu *Staniewicz* i nauczyciel elementarnej szkoły w osadzie Działoszyckiej w powiecie Pincowskim *Dobrzanski*; na trzy miesiące, pełniący obowiązki nauczyciela Zamostskich progimnazjów męskiego i żeńskiego *Panaszki*, z powodu słabości zdrowia.

Inspektor szkół miasta Warszawy *M. M. Hornberg* niniejszem podaje do wiadomości, że w bieżącym 1873/4 roku szkolnym przyjmuje w interesach służbowych w *poniedziałki, środy i piątki* od godziny 1-iej do 3-iej po południu, w kancelarii inspekcji mieszczącej się placu św. Aleksandra, w domu pod № 7, w mieszkaniu № 14.

W ciągu maja i czerwca roku bieżącego do warszawskiego miejscowego zarządu Towarzystwa pielęgnowania rannych i chorych wojskowych wpłynęły ofiary od następujących osób: jen. m. Wunscha 3 rub., szt.-k. Marczynskiego 3 rub., szt.-k. Gorina 3 rub., pdp. Pokrozyńskiego 3 rub., kap. Czerkasowa 3 rub., szt.-kap. Foka 3 rub., kap. Onoprienki 3 rub., kap. de Lazari 3 rub., m. von Plotto 3 rub., m. Ostrowierchowa 3 rs., pdp. Pitier 3 rub., m. Kapustianskiego 3 rub., jen.-l. hr. Saackena 5 rub., pułk. Bergmana 3 rub.; właścicieli dóbr: Fort. Zielńskiego 3 rub., Ludw. Bussego 3 rub., Wład. Trojanowskiego 3 rub.; Jana Grochowalskiego 3 rub., lekarza Rom. Jgnatowskiego 3 rub., szambelana *Sierg. Sierg. Muchanowa* 25 rub., *L. Zaborowski* 3 rub., *Kar. Freund* 5 rub., jen.-l. Kostandy 10 rub., jen.-m. Reinthala 10 rub., jen.-m. Niejelowa 3 rub., pułk. Somowa 1 rub., kap. Goncezarenki 1 rub., profesorów Warszawskiego Cesarskiego Uniwersytetu: *Kowalewski* 3 rub., *Kaszniy* 3 rub., *Struwe* 3 rub., *Lewestama* 3 rub., *Girsztowa* 3 rub., *Jurkiewicza* 3 rub., *Kryszki* 3 rub., *Pileickiego* 3 rub., *Babczyńskiego* 3 rub., *Andrejewa* 3 rub., *Wześniowski* 3 rub.,

Nawrockiego 3 rub., Fudakowskiego 3 rub., *L. Bas. Hulanickiego* 1 rub.; urzędników komory pragskiej 3 rub. 69 kop., jen.-m. Hagmana 10 rub., pdp. Palicyjna 10 rub., jen.-m. Griszina 3 rub., jen.-m. Schulmana 3 rub., ob. pocz. Jstomina 10 rub., r. st. W. O. von Bocka 3 rub., *A. Popowa* 3 rub., a. k. P. D. Kochanowski 1 rub.

Razem wpłynęło w ciągu maja i czerwca do kasjery miejscowego zarządu, jenerał-lejtnanta Chomentowskiego 206 rub. 43 kop. Ztego wydano 133 rub., a pozostałe 73 rub. 43 kop., złożono do Banku Polskiego na procent.

DZIAŁ WEWNĘTRZNY.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Z SOLECA

(Korespondencja „Dziennika Warszawskiego.”)
 28 lipca (7 sierpnia) 1873 roku.

W powiecie stopnickim w promieniu kilkomiłowym od powiatowych miasteczek Pincowa i Stopnicy a kilkunastu wiorst od osady Busko, leży wieś Solec słynna ze swych siarczanno-alkalicznych źródeł. Lecznicy ten zdroj nawiedza rok rocznie kilkadziesiąt osób, szukając tu ulgi w cierpieniach. Sama miejscowość słusznie nazwana być może romantyczną; świeże powietrze, wiele zieleności, cienia i sielskich widoków, co zaś do wygod jakich żądają mieszkańcy miast przywykli do nich od młodości, tych z trudnością prawie jest się dopatrzeć; zakład kąpielowy, zdrojowisko, słowem całe urządzenie wiele przypomina patriarchalne czasy natury; nie tylko że przybysz niespotyka tu komfortu, ale nawet prostej wygody. Solec jest własnością prywatną, przynależną jednak należy że ze strony p. Godfreit widac staranie i dobre chęci, aby od gości soleckich usuwać wszelkie niewygody, jednak brak kapitału na zaprowadzenie porządku, a raczej przebudowanie z gruntu całych łaźni, stoi na zawadzie — za lat kilka doprowadzi ich do niechybnej ruiny. Łazienki soleckie stoją niżej wszelkiej krytyki; ciasne, duszne, zle z sobą popoforsowane, rury w niekoniecznie świetnym stanie, sala balowa tak niska że raczej na rodzaj izby w gospodzie zakrawa, dodawszy do tego że wszystkie te zabudowania są z drzewa, przyjdziemy do wniosku o bardzo opłakanym stanie tutejszego zakładu.

Jedyna restauracja utrzymywana przez p. Smolarzkiego z Pincowa, bardzo słone pobiera ceny za kulinarne wytwory. W jednym z tegorocznych numerów „Kłosa” czytaliśmy o dogodnościach i komfortach oczekujących gości soleckich; rozczarowanie nasze było wielkie, bo ani kursujących omnibusów między Solem a Kielcami nikt tego roku nie widział, ani teatru niema, a część trupy artystów dramatycznych krakowskich bawiła tylko raz w roku 1870, lecz podobno nawet kosztła opłaty artystom niepowróciły się. Owa doborowa muzyka, złożona z 5 osób, sprowadzona z Tarnowa (w Galicji) w istocie grywa przy źródle w ogrodzie i na rejonach, jakie tu, przynależnie należy, bardzo świetnie się udają, gdy w Busku choć dwa razy większe zgromadzenie często robią *fiasco*. Solec powodzenie zabaw zawdzięcza okolicznym obywatelom, jacy z całemi domami, czynny i obojętny przyjmują w nich udział. W niedzielę d. 15 (27) lipca rada opiekunów miejscowego szpitala w Solecu, urządziła na korzyść tejsze instytucji loteryę fantową.

Po dzień dzisiejszy przybyło do Solca 121 osób, w roku zaś zeszłym od dnia 1 (13) czerwca do połowy września korzystano z kąpeli 210 osób.

W gubernji siedleckiej, z funduszu rządu i gminnych, otwarte jest trzydziestu wiejskich **kas pożyczkowych i oszczędności**; zakładowy ich kapitał wynosi obecnie 21,834 rub. 2 kop.

Z ogólnej liczby kas z funduszu rządu założono 27 kas, z kapitałem zakładowym 17,635 rub. 30 kop. W ciągu zeszłego roku kapitał obrotowy wszystkich kas doszedł do 36,003 rub. 37½ kop.; z początkiem bieżącego roku znajdowało się w tych kasach gotowizna 2,042 rub. 97½ kop., i było na długach u różnych osób 33,960 rub. 40 kop.

W ciągu roku upłynionego do kas, założonych z funduszu rządu wpłynęło 192 wkłady, z których największy wynosił 998 rub., a najmniejszy 2 rub.

W ciągu zeszłego roku udzielono z kas 4,494 pożyczki; z nich na zastaw majątku 4,204 i za poręczeniem 290.

Kas pożyczkowych i oszczędności założonych z funduszu gminnych, jest tylko trzy; zakładowy ich kapitał wynosi 4,198 rub. 72 kop.; obrotowy zaś kapitał w ciągu zeszłego roku wynosił do 6,448 rub. 38¾ kop. Z początkiem roku bieżącego znajdowało się w kasach gotowizny tylko 453 rub. 38¾ kop., a na długu u różnych osób było 5,995 rub.

W ciągu roku zeszłego do kas założonych z funduszu gminnych wpłynęło tylko 19 wkładów, z których największy wynosił 713 rub., a najmniejszy 51 rub.

W ciągu zeszłego roku z tych trzech kas udzielono 822 pożyczki, z nich na zastaw majątku 819 i za poręczeniem 3.

W ogóle w ciągu roku zeszłego do wszystkich kas pożyczkowych i oszczędności w gubernji siedleckiej wpłynęło wkładów 211, a udzielono w ciągu tegoż czasu 5,315 pożyczek.

Zakładanie i nadzór nad czynnościami wiejskich kas pożyczkowych i oszczędności w gubernji siedleckiej, skupia się w rękach komisarza do spraw włościańskich, a przez nich w gubernialnym kolegium do spraw włościańskich.

Według wiadomości otrzymanych o **urodzajach zboża w gubernji lubelskiej** okazuje się co następuje: Żniwa odbywają się w gubernji lubelskiej wszędzie w omyślnych warunkach. Urodzaje zboża szczególnie oziemego, w porównaniu z zeszłorocznymi, są daleko lepsze, tak pod względem gatunku ziarna, jak i wysokości słomy. Według omłotu na próbę, sześciuścieciosnopa kopa żyta wydaje od 4 do 6, a pszenicy od 3 do 5 czterwiorów; owies i jęczmień wyglądają na pniu bardzo dobrze, ale obecnie trudno jeszcze określić plennosć ich, ponieważ zależy to od okoliczności towarzyszących sprzętowi. Kartofle obrodziły w obfitości; w niektórych tylko miejscowościach powiatów janowskiego, lubartowskiego i bielgorajskiego, ukazała się na nich zaraza, nie mająca jednak szkodliwego wpływu na ich gatunek. Uczuwa się brak miejscowego robotnika; zresztą sprzęt idzie pomyślnie, przy pomocy robotników przybyłych z Galicji austriackiej i z gubernji wołyńskiej, oraz w skutku używania w wielkich dobach żniwiarek, które w praktyce okazały się bardzo użytecznymi, nie tylko pod względem samego sprzętu zboża i zastąpienia rąk robotczych, lecz i pod względem pieniężnym, ponieważ gospodarze używający żniwiarek, oszczędzają, w porównaniu z poprzednimi kosztami sprzętu, przeszło 6 rubli na każdym dniu działania żniwiarki.

Grudobicia, chociaż zdarzały się w maju i czerwcu roku bieżącego, nie miały tak zbytnich następstw, jak w roku zeszłym.

(Dzienn. Gub. Lub.)

WIADOMOŚCI MIEJSCOWE.

W początku roku bieżącego podaliśmy czytelnikom szczegółowe wiadomości o **ochronach dla dzieci** przychodnich (patrz № 17 *Dzienn. Warsz.*); utrzymuje takowe tejsze Towarzystwo Dobroczynności, a obecnie jest ich 17; ale oprócz tego, warszawskie Towarzystwo Dobroczynności utrzymuje w Warszawie jeszcze jedną **ochronę dla dzieci-sierot**, stale w niej mieszkających. Ochrona ta nosi nazwę zmarłego Stanisława Jachowicza, dzięki staraniom i zachodom którego założona została w 1841 r., z specjalnem przeznaczeniem dla chłopców; ochrona niemiejszcza się obecnie w gnauchu przy kościele św. Jacka na ulicy Szerokiej Freta, na przeciwko Długiej, spełnia obowiązki rodziców względem nieszczęśliwych, zbyt wczesnie osieroconych istot, pozostałych bez wszelkiej pomocy i opieki, i ma na celu ich wychowanie i kształcenie; żywi i odziewa swych wychowauców, ma pieczę o ich zdrowiu, czuwa nad moralnem ich wychowaniem i nakoniec, stara się dać im możność, po opuszczeniu murów zakładu, zajęcia jakiegokolwiek bądź pożytecznego, niezależnego i zapewnionego stanowiska w społeczeństwie.

Do ochrony przyjmują się najmłodsze dzieci od 3 lat do 5 i więcej, wyłącznie sieroty-chłopcy.

Dla nauki dzieci w ochronie urządzona jest szkoła podzielona na trzy oddziały; dla każdego z nich istnieje oddzielny program nauki. W pierwszym oddziale dzieci uczą modlitw i sylabizowania. Z dziećmi pracują bawiąc się, nie obciążając ich pamięci.

W drugim oddziale uczą czytać i pisać po rusku i po polsku, z wzorów, z książek i wykładają pierwsze pojęcia z katechizmu, pierwsze cztery działania arytmetyczne z całkowitemi liczbami, oraz pierwotne pojęcia rysunku.

W trzecim oddziale: czytanie i opowiadanie, pisanie za dyktowaniem, historia święta, działania arytmetyczne z niemianowanymi i mianowanymi liczbami, teo-

retycznie i praktycznie w zastosowaniu do handlu i przemysłu, elementarne pojęcia z geografii fizycznej i matematycznej i opisanie Europy z podziałem na państwa, następnie deklamacja. Programata te w zeszłym roku zostały zatwierdzone przez inspektora szkół m. Warszawy. Każdy oddział znajduje się pod zarządem i w zawiadywaniu oddzielnego nauczyciela; bliższy zaś nadzór nad dziećmi w ochronie i w celu całego dnia, powierzony jest kilku siostronom miłosierdzia. Nad programat w początku roku bieżącego zaczęto uczyć dzieci gimnastyki i śpiewu chóralnego.

W ogóle wychowawców ochrony we wszystkich trzech oddziałach w roku bieżącym było 128.

Liczba chorych w zakładzie w ciągu roku była bardzo nieznaczna.

Niedawno w ochronie odbył się egzamin dzieci, miewający miejsce corocznie latem, w obecności oddzielnej komisji wyznaczonej przez warszawskie Towarzystwo Dobroczynności. Miawszy sposobność zbadania się na tym egzaminie, śmiało możemy powiedzieć, że egzamin ten sprawił na nas najmielsze wrażenie. Przedewszystkiem należy nadmienić, że postępy dzieci w języku ruskim przewyższyły nasze oczekiwania. Język ruski w tej ochronie wprowadzony został do przedmiotów wykładu dopiero w zeszłym roku, 9 lub 10 miesięcy temu, a na egzaminie dzieci czytały dość znośnie po rusku, piły porządnie z wzorów i z książek i dobrze deklamowały z pamięci wiersze Puszkina i bajki Kryłowa; w wymawianiu wyrazów, a szczególnie w akcentach, co jak wiadomo bardzo trudno przechodzi polakom, prawie nie było grubych błędów.

Wszystkie dzieci na egzaminie były z wesołemi, zdrowi twarzyczkami, ubrane prosto, ale czysto, na wszystkie pytania zadawane im przez nauczycieli i publiczność, jeżeli wiedziały to o co je pytano, odpowiadały śmiało, a nawet bardzo udanie. Z odpowiedzi można wnosić, że dzieci ucza się ze zrozumieniem, a nie mechanicznie, pamięciowo. Egzamin z kaligrafii i rysunków także przewyższył wszelkie oczekiwania, a niektórzy z starszych wychowawców pisali na tablicy, za dyktowaniem, dość pięknie i prawie bez grubych omyłek ortograficznych. Po egzaminie, najlepszym pod względem postępu w naukach i sprawowania wychowawcom były rozdane, przez honorową opiekunkę ochrony, p. B. Zalewską, nagrody: stereoskopy, książki i inne tym podobne przedmioty. Z wszystkich trzech oddziałów pierwszy, którym zawiaduje siostra miłosierdzia, zrobił według naszego zdania, największe postępy.

Okoliczność ta stanowi nowy dowód, że kobieta jest najlepszą nauczycielką do elementarnego uczenia dzieci; cierpliwość kobiety i jej łagodność w obchodzeniu się z dziećmi, są najlepszymi jej pomocnikami. W gimnastyce dzieci zrobiły także wielkie postępy, dzięki staraniom nauczyciela, p. Olszewskiego, który umiał zainteresować je swemi lekcjami, i zachęcić do ćwiczeń gimnastycznych. P. Olszewski udziela dzieciom lekcje gimnastyki bezpłatnie. W śpiewie chóralnym dzieci postąpiły o tyle, że po skończeniu egzaminu, bardzo zgodnie i dobrze wykonały kilka świeckich i kościelnych pieśni chóralnych; szczególnie dobrze śpiewają ruski hymn narodowy: „Boże, Cesarza chroń.”

Aby jeszcze bardziej zachęcić je do śpiewu chóralnego, postanowiono kupić dla ochrony jak najprędzej fortepjan, który pomoże nauczycielowi do wykładania swego przedmiotu; ponieważ fundusze ochrony nader są ograniczone, przeto na egzaminie, honorowa opiekunka ochrony, p. Zalewska, zapromiowała obecnym zebraniem składki na kupno fortepianu; proponując, że była przyjęta z zadowoleniem i w jednej chwili p. Zalewskiej udało się zebrać na ten dobry użytek około 60 rubli. I tak, początek został zrobiony.

W ciągu roku zeszłego, w gmachu, zajmowanym przez ochronę, zrobione zostały bardzo ważne ulepszenia, jak naprzykład: w sypialniach dzieci urządzono doskonale wentylację i ciepłą sal przeznaczonych na sypialnie dzieci znacznie powiększono; urządzono nowy oddział lazaretowy, a poprzedni zamieniono na ambulatorjum dla chorych na choroby zaraźliwe; zbudowano wielką, dogodną i czystą kuchnię, pralnię i łazienkę z czterema wannami; wodę rzeźniczą przeprowadzono do wnętrza gmachu i w ogóle w całej ochronie dostrzega się zadziwiający porządek i czystość. Głównym opiekunem tej ochrony, w ostatnich czasach warszawskie Towarzystwo Dobroczynności mianowało p. Józefa Juszczyka, i dzięki szczególnym jego staraniom energji i zachodów, ochrona ta w krótkim czasie doprowadzona została do bardzo zadowalniającego stanu pod każdym względem, szczególnie ekonomicznym.

Co się tyczy wychowania i nauki, nauczyciele starają się działać na dzieci łagodnością i dobrem obyczajem i osiągnąć pomysłne rezultaty przez słusne rozdawanie nagród; w liczbie środków zachęty za dobre postępy, w roku zeszłym pomiędzy innymi wprowadzono w życie srebrny szewron na lewym ramieniu tych wychowawców ochrony, którzy przy wzorowym sprawowaniu się, odznaczają się dobrymi postępami w naukach; wprowadzenie tego szewronu, jak wskazało doświadczenie pierwszego roku, pokazało się bardzo pożytecznym w praktyce; tak naprzykład, w początku roku zeszłego, to jest zaraz po wprowadzeniu tego szewronu, nagrodzono nim tylko 12 wychowawców; w ciągu roku zaś, liczba nagrodzonych szewronem prawie się potroiła.

Co się tyczy rodzinnego położenia wychowawców znajdujących się obecnie w ochronie, z ogólnej ich liczby 128, — 44 są całkowitemi sierotami, 72 ma tylko matkę, 10 ma tylko ojca, a o dwóch chłopcach nie ma w tym względzie żadnych wiadomości, ponieważ są podzatkami. Najstarszy wychowawiec ochrony ma około 16 lat, najmłodszy pięć.

Według sprawozdań tej ochrony od czasu jej założenia, znajdowało się w niej do obecnego czasu 649 wychowawców; z nich 350 oddano do majstrów dla nauczenia się różnych rzemiosł; z tych pięciu wyszło na kupców, którzy zebraли sobie niezły majątek, 50 jest majstrami i prowadzi warsztaty w wielkich rozmiarach, przeszło 100 czeladnikami, a 80 dotąd jest w terminie.

W Rozkazie Warszawskiego Ober-policmajstra do polioji wykonawczej za Nr. 214 wydanym zamieszczono: Na wniosek p. Matjasa Bersohna członka głównego komitetu cholerycznego, niektórzy z kupców cyrkula 6 Wolskiego, pragnąc o ile na to możność pozwoli, przyjąć udział w przedsięwziętych przez komitet choleryczny środkach, zmierzających do ograniczenia tej epidemii, jak niemiłej, celem niesienia natychmiastowej pomocy, biednej klasie, bez różnicy wyznania ludności, z zezwolenia JW. Namiestnika w Królestwie, w domu pod N. 968/1, przy ulicy Skórczanej, urządzili własnym kosztem salę choleryczną. W sali tej stosownie do informacji lekarzy, przygotowaną została przez nich apteczka podręczna, zakupiona na ten cel odpowiednio, narzędzia lekarskie i inne niezbędne przedmioty, powołano 2 felezerów i wynajęto potrzebną liczbę ludzi do posług; a dla udzielenia pomocy lekarskiej zaproszono lekarzy: Jakóba Gutweja i Zygmunta Kramsztyka. Część zarządzająca i gospodarczą, w tej sali wedle wyboru przyjął na siebie wspomniany członek Komitetu Matjas Bersohn.

W Warszawie Gazeta Polityczna zamieszcza następujące wypadki miśskie: W dniu onegdajszym o godzinie 11 1/2, wieczorem, na moście Aleksandrowskim, z niewiadomej przyczyny zapaliła się podłoga lewniana, służąca dla przechodzących pieszo; lece ognia natychmiast został ugaszony przez żołnierzy straży ogniowej, przy czem 4 deski wytrzymały.

W szpitalu Sw. Ducha pomieszczonym został ośmiu Kazimierz Komarzewski wyrobnik, który spadłszy z 1 pięt, złamał sobie obojczyk.

W cyrkule Pragskim zamieszkał przy rodzicach: Wiktor Lesniewski 7 lat i Ludwik Kasprzak 8 lat wieku liczący, pokłócili się i pierwszy z nich powalił na ziemię ostatniego, który z tego powodu uległ złamaniu ręki lewej.

Wylazł cholerny o stanie cholery w m. Warszawie: pozostawało chorych do 6 (18) sierpnia 379, w ciągu upłynionej doby od d. 6 (18) sierpnia do 7 (19) sierpnia zachorowało 73, z których i dawniejszych wyzdrowiało 15, zmarło 20; zatem na dzień 7 (19) sierpnia pozostało chorych 417. W wojskach garnizonu warszawskiego: pozostawało chorych do 6 (18) sierpnia 144; w ciągu upłynionej doby zachorowało 9, z których i dawniejszych wyzdrowiało 5, umarło 9, zatem na dzień 7 (19) sierpnia pozostało chorych 139.

W ogóle od czasu pojawienia się cholery to jest od dnia 18 (30) maja roku bieżącego zachorowało 1758, w tej liczbie dzieci 281; wyzdrowiało 687, dzieci 41; umarło 654, dzieci 144; — a w wojskach: zachorowało 435, wyzdrowiało 175, umarło 121 osób.

Wiadomość o stanie ospy naturalnej w m. Warszawie: Pozostawało chorych do dnia 27 lipca (8 sierpnia) roku bież., w szpitalach miejskich cywilnych: dzieci —, dorosłych 8; leczący się w domu: dzieci 2, dorosłych 1; w ciągu ostatniego tygodnia to jest od dnia 27 lipca (8 sierpnia) do 3 (15) sierpnia roku bieżącego przybyło: w szpitalach: dzieci —, dorosłych —; w domu: dzieci 1, dorosłych —; wyzdrowiało: w szpitalach: dzieci 1, dorosłych —; w domu: dzieci 1, dorosłych —; umarło: w szpitalach: dzieci —, dorosłych 2; w domu: dzieci 1, dorosłych —; zatem do dnia 3 (15) sierpnia roku bieżącego, pozostało chorych: w szpitalach: dzieci —, dorosłych 5; w domu: dzieci 1, dorosłych 1; umarło: w szpitalach: dzieci —, dorosłych 5; w domu: dzieci 1, dorosłych —; zatem do dnia 3 (15) sierpnia roku bieżącego, pozostało chorych: w szpitalach: dzieci —, dorosłych 5; w domu: dzieci 1, dorosłych 1; umarło: w szpitalach: mężczyźni 6, kobiety 5; w domu: mężczyźni —, kobiety 1; umarło: w szpitalach: mężczyźni —, kobiety 1; w domu: mężczyźni —, kobiety —; zatem do dnia 3 (15) sierpnia roku bieżącego pozostało chorych: w szpitalach: mężczyźni 4, kobiety 4; w domu: mężczyźni —, kobiety 1.

Wiadomość o stanie tyfusu w mieście Warszawie: Pozostawało chorych do dnia 27 lipca (8 sierpnia) roku bież., w szpitalach: mężczyźni 5, kobiety 8; w domu: mężczyźni —, kobiety 2; w ciągu ostatniego tygodnia to jest od d. 27 lipca (8 sierpnia) do d. 3 (15) sierpnia roku bieżącego przybyło w szpitalach: mężczyźni 5, kobiety 2; w domu: mężczyźni —, kobiety —; wyzdrowiało: w szpitalach: mężczyźni 6, kobiety 5; w domu: mężczyźni —, kobiety 1; umarło: w szpitalach: mężczyźni —, kobiety 1; w domu: mężczyźni —, kobiety —; zatem do dnia 3 (15) sierpnia roku bieżącego pozostało chorych: w szpitalach: mężczyźni 4, kobiety 4; w domu: mężczyźni —, kobiety 1.

W ogóle od czasu pojawienia się choroby, t. j. od 1 (13) stycznia r. z. znajdowało się: w szpitalach: dzieci 57, dorosłych 577; w domu: dzieci 721, dorosłych 331; wyzdrowiało: w szpitalach: dzieci 37, dorosłych 468; w domu: dzieci 624, dorosłych 308; umarło: w szpitalach: dzieci 20, dorosłych 104; w domu: dzieci 96, dorosłych 22.

Wiadomość o stanie tyfusu w mieście Warszawie: Pozostawało chorych do dnia 27 lipca (8 sierpnia) roku bież., w szpitalach: mężczyźni 5, kobiety 8; w domu: mężczyźni —, kobiety 2; w ciągu ostatniego tygodnia to jest od d. 27 lipca (8 sierpnia) do d. 3 (15) sierpnia roku bieżącego przybyło w szpitalach: mężczyźni 5, kobiety 2; w domu: mężczyźni —, kobiety —; wyzdrowiało: w szpitalach: mężczyźni 6, kobiety 5; w domu: mężczyźni —, kobiety 1; umarło: w szpitalach: mężczyźni —, kobiety 1; w domu: mężczyźni —, kobiety —; zatem do dnia 3 (15) sierpnia roku bieżącego pozostało chorych: w szpitalach: mężczyźni 4, kobiety 4; w domu: mężczyźni —, kobiety 1.

W ogóle od czasu pojawienia się choroby, t. j. od 1 (13) stycznia r. z., znajdowało się, w szpitalach: mężczyźni 213, kobiety 274; w domu: mężczyźni 50, kobiety 68; wyzdrowiało: w szpitalach: mężczyźni 195, kobiety 250; w domu: mężczyźni 42, kobiety 61; umarło: w szpitalach: mężczyźni 14, kobiety 20; w domu: mężczyźni 8, kobiety 6.

W 1844 r. założone było w Tyflisie, jak donosi gazeta Kaukaz, obserwatorium magnetyczno-meteorologiczne, w celu dopomagania przedsięwzięciu jedno-rodzinnemu badaniu sił ziemskich magnetycznych i atmosfery-meteorologicznych. Jak wówczas, tak i teraz, obserwacje dokonywane są 24 razy na dobę — z godziną na godzinę — dniem i nocą bezustanku. Obserwacje meteorologiczne dokonywane są nad temperaturą powietrza zewnętrznego w dniu i na słońcu, jego ciśnieniem, ilością zawartej w niem pary, ilością deszczu i śniegu, kierunkiem i siłą wiatrów, stanem nieba, a

W 1844 r. założone było w Tyflisie, jak donosi gazeta Kaukaz, obserwatorium magnetyczno-meteorologiczne, w celu dopomagania przedsięwzięciu jedno-rodzinnemu badaniu sił ziemskich magnetycznych i atmosfery-meteorologicznych. Jak wówczas, tak i teraz, obserwacje dokonywane są 24 razy na dobę — z godziną na godzinę — dniem i nocą bezustanku. Obserwacje meteorologiczne dokonywane są nad temperaturą powietrza zewnętrznego w dniu i na słońcu, jego ciśnieniem, ilością zawartej w niem pary, ilością deszczu i śniegu, kierunkiem i siłą wiatrów, stanem nieba, a

W 1844 r. założone było w Tyflisie, jak donosi gazeta Kaukaz, obserwatorium magnetyczno-meteorologiczne, w celu dopomagania przedsięwzięciu jedno-rodzinnemu badaniu sił ziemskich magnetycznych i atmosfery-meteorologicznych. Jak wówczas, tak i teraz, obserwacje dokonywane są 24 razy na dobę — z godziną na godzinę — dniem i nocą bezustanku. Obserwacje meteorologiczne dokonywane są nad temperaturą powietrza zewnętrznego w dniu i na słońcu, jego ciśnieniem, ilością zawartej w niem pary, ilością deszczu i śniegu, kierunkiem i siłą wiatrów, stanem nieba, a

W 1844 r. założone było w Tyflisie, jak donosi gazeta Kaukaz, obserwatorium magnetyczno-meteorologiczne, w celu dopomagania przedsięwzięciu jedno-rodzinnemu badaniu sił ziemskich magnetycznych i atmosfery-meteorologicznych. Jak wówczas, tak i teraz, obserwacje dokonywane są 24 razy na dobę — z godziną na godzinę — dniem i nocą bezustanku. Obserwacje meteorologiczne dokonywane są nad temperaturą powietrza zewnętrznego w dniu i na słońcu, jego ciśnieniem, ilością zawartej w niem pary, ilością deszczu i śniegu, kierunkiem i siłą wiatrów, stanem nieba, a

W 1844 r. założone było w Tyflisie, jak donosi gazeta Kaukaz, obserwatorium magnetyczno-meteorologiczne, w celu dopomagania przedsięwzięciu jedno-rodzinnemu badaniu sił ziemskich magnetycznych i atmosfery-meteorologicznych. Jak wówczas, tak i teraz, obserwacje dokonywane są 24 razy na dobę — z godziną na godzinę — dniem i nocą bezustanku. Obserwacje meteorologiczne dokonywane są nad temperaturą powietrza zewnętrznego w dniu i na słońcu, jego ciśnieniem, ilością zawartej w niem pary, ilością deszczu i śniegu, kierunkiem i siłą wiatrów, stanem nieba, a

W 1844 r. założone było w Tyflisie, jak donosi gazeta Kaukaz, obserwatorium magnetyczno-meteorologiczne, w celu dopomagania przedsięwzięciu jedno-rodzinnemu badaniu sił ziemskich magnetycznych i atmosfery-meteorologicznych. Jak wówczas, tak i teraz, obserwacje dokonywane są 24 razy na dobę — z godziną na godzinę — dniem i nocą bezustanku. Obserwacje meteorologiczne dokonywane są nad temperaturą powietrza zewnętrznego w dniu i na słońcu, jego ciśnieniem, ilością zawartej w niem pary, ilością deszczu i śniegu, kierunkiem i siłą wiatrów, stanem nieba, a

W 1844 r. założone było w Tyflisie, jak donosi gazeta Kaukaz, obserwatorium magnetyczno-meteorologiczne, w celu dopomagania przedsięwzięciu jedno-rodzinnemu badaniu sił ziemskich magnetycznych i atmosfery-meteorologicznych. Jak wówczas, tak i teraz, obserwacje dokonywane są 24 razy na dobę — z godziną na godzinę — dniem i nocą bezustanku. Obserwacje meteorologiczne dokonywane są nad temperaturą powietrza zewnętrznego w dniu i na słońcu, jego ciśnieniem, ilością zawartej w niem pary, ilością deszczu i śniegu, kierunkiem i siłą wiatrów, stanem nieba, a

W 1844 r. założone było w Tyflisie, jak donosi gazeta Kaukaz, obserwatorium magnetyczno-meteorologiczne, w celu dopomagania przedsięwzięciu jedno-rodzinnemu badaniu sił ziemskich magnetycznych i atmosfery-meteorologicznych. Jak wówczas, tak i teraz, obserwacje dokonywane są 24 razy na dobę — z godziną na godzinę — dniem i nocą bezustanku. Obserwacje meteorologiczne dokonywane są nad temperaturą powietrza zewnętrznego w dniu i na słońcu, jego ciśnieniem, ilością zawartej w niem pary, ilością deszczu i śniegu, kierunkiem i siłą wiatrów, stanem nieba, a

Turkietańskiego okręgu. Wieczorem tego dnia (16 lipca) miasto było iluminowane. W trzy dni potem czasowo-dowodzący wojskami dał bal, na który byli także zaproszeni: reprezentanci ludności kupieckiej, znakomitsi sartowie, mieszkańcy miasta i reprezentanci powiatu kuramińskiego. Podczas kolacji, w wnieśmieniu toastu za zdrowie Najjaśniejszego Pana, ogród zajął cyfra Jego Cesarskiej Mości, a przy drugim toastie za zdrowie K. P. Kaufmana, została zapalona jego cyfra. Trzeci toast był za zdrowie Wielkich Książąt, którzy dzielili z oddziałem trudy i niedostatki; na końcu wnieśmienie było zdrowie całego oddziału Turkietańskiego. Podczas balu, dom generał-gubernatora był iluminowany. (Rusk. Inw.).

Z sprawozdania o działalności zachodnio-syberyjskiego okręgowego zarządu towarzystwa pielęgnowania ranionych i chorych wojskowych, pomiędzy innymi, okazuje się: Do roku sprawozdawczego pod zawiadywaniem zarządu okręgowego nie było wcale miejscowych zarządów i komitetów, ponieważ sam zarząd okręgowy założony został dopiero w 1872 roku. W ciągu zaś roku sprawozdawczego otwarte zostały, w Tomsku zarząd miejscowy, a w Pietropawłowski komitet miejscowy.

Członków w tym roku w zachodnio-syberyjskim okręgowym zarządzie było 104. Na 1 stycznia 1872 r. fundusze zarządu wynosiły 5,737 rub. 9 kop. W ciągu roku wpłynęło 1,032 rub. 79 1/2 kop., a po odciążeniu dokonanych różnego rodzaju rozchodów, na 1 stycznia 1873 r., znajdowało się w gotowości 6,473 rub. 20 1/2 kop. (Gon. Urzęd.).

Z gubernji kałuskiej. Włościanie pięciu włości powiatu lichwińskiego przyjęli uchwały, w których wynurzyli życzenie ofiarowania na rzecz raunnych i chorych wojskowych: trzy włości — rocznie po 1 kop. od głowy, a dwie — jednorazowo po 1 kop. od głowy. (Gon. Urzęd.).

Z wiadomości o oświacie ludowej w gubernji wiatkiej za 1872 rok, pomiędzy innymi okazuje się że w gubernji było szkół: męzkich 272, żeńskich 73 i dla obojga płeć 164. Zatem, jedna szkoła męzka, jeżeli dotychczas tu i całą liczbę szkół mieszanych, przypada na 2,700 ludności męzkiej, a jedna żeńska, z dołączeniem także szkół mieszanych, na 5,320 ludności żeńskiej. Pod względem przestrzni, jedna szkoła męzka przypada na 306 wiorst kwadr., a jedna żeńska na 563.

Przy troskliwej ziemi o oświacie ludowej i przy nadzorze nad wydziałem naukowo-wychowawczym ze strony rad szkolnych i inspektora szkół ludowych, istniejące szkoły ludowe znajdują się w porównaniu z poprzednim czasem, w doskonałym położeniu. Przedewszystkiem ziemiem daje im bardziej zapewnione utrzymanie pod względem materialnym, przy czem zwraca się szczególna uwaga na to, żeby fundusze te wydatkowane były korzystnie, odpowiednio do potrzeb szkoły. Pod wpływem tych sprzyjających warunków, przedsięwzięte są środki celem mianowania na posady nauczycieli w szkołach, osób, dostatecznie do tego przysposobionych, do męzkich — tych, które ukończyły kurs w seminariach duchownych, a do żeńskich — tych, które otrzymały wychowanie w gimnazjum Marjińskim lub w szkole djecejalnej.

Szkoły zaopatrzone są w niezbędne przewodniki i pomoce naukowe, i robione są usiłowania, w miarę możności, w celu wprowadzenia nowych metod wykładu. Metoda fonetyczna przy nauce czytania wprowadzona jest prawie we wszystkich szkołach, z mniej lub więcej właściwym zastosowaniem w praktyce; czytanie z objaśnieniami prawie wszystkie nauczyciele mają na pierwszym planie.

W ostatnich czasach w wielu szkołach męzkich wprowadza się śpiew; śpiewać ucza się albo z głosu, albo według fisharmonki; roboty arsztaatów wiatkiejszych domu poprawy; nauka śpiewania z nut prawie nie ma miejsca. W szkołach, gdzie dzieci ucza się śpiewać, nauczyciele usiłują tworzyć chóry do śpiewu przy nabożeństwie.

W końcu nie można nie zwrócić uwagi na to, że liczba uczących się corocznie powiększa się. Tak, jeden uczący miał się do liczby ludności w 1869 roku, jak 1: 162, w 1870 r. jak 1: 161, w 1871 r. jak 1: 132, a w 1872 r. jak 1: 129.

Według Gonia Urzęd. w ciągu czerwca roku bieżącego w wiatkiejszej bibliotece publicznej było czytających 278 osób. Jednocześnie odwiedziło muzeum będące przy bibliotece 354 osób.

W 1872 r., z powodu wytoczonej w oddziale zachodnim Cesarzkiego Towarzystwa Geograficznego kwestji o tożsamości burzliwych pokładów okolic Grodna z podobnymi pokładami Prus Wschodnich, rozstrzygnięcie tej kwestji poruczone zostało, jako specjalistycznie w dziedzinie geologii, członkowi rzeczywistemu grodzkiejskiego komitetu statystycznego rady stanu Dymczewiczowi. Zajmując się badaniami w tym przedmiocie, p. Dymczewicz w końcu jesieni tegoż roku, odkrył o sześć wiorst od Grodna, na prawym brzegu Niemna, dwa znaczne pokłady węgla brunatnego i palnego łupku (disydylu). Odkrycie to wzbudziło bezwzględnie zainteresowanie się nie tylko miejscowych mieszkańców, lecz za pośrednictwem gazet stało się wszędzie wiadomem. W skutku tego, z rozporządzenia naczelnika gubernji, dla pierwszego zbadania tych pokładów wysygnowano p. Dymczewiczowi 300 rub. z funduszy komitetu statystycznego, a za te pieniądze zakupiono niezbędne do tego przyrządy. Wkrótce potem Cesarzkie Towarzystwo mineralogiczne wyznaczyło mu subsydjum w kwocie 400 rub. dla nakreślenia mapy geologicznej gubernji grodzkiejskiej, mającej wejść do składu ogólnej mapy geologicznej całej Rosji. W roku zaś bieżącym na to odkrycie zwrócono szczególną uwagę Ministerstwa Skarbu, które, mając na względzie zaoszczędzenie lasów i pomnożenie zapasów mineralnych materiałów palnych, poruczyło geologowi-akademikowi, generał-lejtnantowi Helmersenowi, zbadanie tych pokładów pod względem naukowym, a członkowi komitetu Górniczo-naukowego, inżynierowi rzeczywist. rad. st. Aleksejewowi — co do zastoso-

W 1844 r. założone było w Tyflisie, jak donosi gazeta Kaukaz, obserwatorium magnetyczno-meteorologiczne, w celu dopomagania przedsięwzięciu jedno-rodzinnemu badaniu sił ziemskich magnetycznych i atmosfery-meteorologicznych. Jak wówczas, tak i teraz, obserwacje dokonywane są 24 razy na dobę — z godziną na godzinę — dniem i nocą bezustanku. Obserwacje meteorologiczne dokonywane są nad temperaturą powietrza zewnętrznego w dniu i na słońcu, jego ciśnieniem, ilością zawartej w niem pary, ilością deszczu i śniegu, kierunkiem i siłą wiatrów, stanem nieba, a

W 1844 r. założone było w Tyflisie, jak donosi gazeta Kaukaz, obserwatorium magnetyczno-meteorologiczne, w celu dopomagania przedsięwzięciu jedno-rodzinnemu badaniu sił ziemskich magnetycznych i atmosfery-meteorologicznych. Jak wówczas, tak i teraz, obserwacje dokonywane są 24 razy na dobę — z godziną na godzinę — dniem i nocą bezustanku. Obserwacje meteorologiczne dokonywane są nad temperaturą powietrza zewnętrznego w dniu i na słońcu, jego ciśnieniem, ilością zawartej w niem pary, ilością deszczu i śniegu, kierunkiem i siłą wiatrów, stanem nieba, a

W 1844 r. założone było w Tyflisie, jak donosi gazeta Kaukaz, obserwatorium magnetyczno-meteorologiczne, w celu dopomagania przedsięwzięciu jedno-rodzinnemu badaniu sił ziemskich magnetycznych i atmosfery-meteorologicznych. Jak wówczas, tak i teraz, obserwacje dokonywane są 24 razy na dobę — z godziną na godzinę — dniem i nocą bezustanku. Obserwacje meteorologiczne dokonywane są nad temperaturą powietrza zewnętrznego w dniu i na słońcu, jego ciśnieniem, ilością zawartej w niem pary, ilością deszczu i śniegu, kierunkiem i siłą wiatrów, stanem nieba, a

W 1844 r. założone było w Tyflisie, jak donosi gazeta Kaukaz, obserwatorium magnetyczno-meteorologiczne, w celu dopomagania przedsięwzięciu jedno-rodzinnemu badaniu sił ziemskich magnetycznych i atmosfery-meteorologicznych. Jak wówczas, tak i teraz, obserwacje dokonywane są 24 razy na dobę — z godziną na godzinę — dniem i nocą bezustanku. Obserwacje meteorologiczne dokonywane są nad temperaturą powietrza zewnętrznego w dniu i na słońcu, jego ciśnieniem, ilością zawartej w niem pary, ilością deszczu i śniegu, kierunkiem i siłą wiatrów, stanem nieba, a

w części i elektrycznym stanem atmosfery, oraz sposobem rozkładu magnetycznym pod pochyleniem, poziomem napięciem i napięciem prostopadłym.

„Od 1844 r. do chwili obecnej, przy zamierzanej corocznej rozwoju działalności obserwatorium tyfliskiego, nie ma wątpliwości, pisze pomieniona gazeta, że badania praw przyrody miejscowej na mocy ścisłych danych meteorologicznych, w razie potrzeby, mogą wyświadczyć niewątpliwą korzyść sprawie gospodarstwa wiejskiego, a zarazem i przemysłu, chociaż mówiąc w ogóle, pod względem zbadania klimatu miejscowego nie mamy dotychczas pojęć należytych, opartych na popularnym wytłumaczeniu właściwości temperatury tutejszej. Samo z siebie wynika, że na mocy tego osmy wyższej powieźli, mylnych wiadomości klimatycznych o kraju tutejszym jest bardzo wiele. Niewiadomo na jakiej zasadzie Tyflis zasłynął oddawna, jako miejsce w porze letniej nieznośnie znojne i nawet szkodliwie dla zdrowia, co rzeczywiście, jeśli niekiedy stwierdza się, to w wypadkach charakteru, że tak powiemy, wyjątkowego.

Wspomniałszy następnie o miejscowości Tyflisu pod względami geograficznym, orograficznym i fizycznym, wpływającymi bezpośrednio i pośrednio na charakter samej miejscowości, jak i na klimatyczne jej zjawiska, gazeta rzeczona kończy, na zasadzie wyprowadzonych z obserwacji meteorologicznych danych: „Tyflis należy do klasy tych miejsc na kuli ziemskiej, które posiadają łagodny klimat kontynentalny, dobroczynnie nasycony wpływem klimatu morskiego, miarkującymi zmiany wszelkich zjawisk atmosferycznych, nadając tym ostatnim wielki pożytek dla całego państwa roślnego.”

17. lipca odbyło się w Odessie. Ogólne doroczne zebranie członków odesskiego towarzystwa opieki nad zwierzętami.

Z przeczytanego na tem zebraniu przez sekretarza towarzystwa krótkiego sprawozdania o 10-letniej działalności Towarzystwa okazuje się, że nie bacząc na brak funduszy, na sprzeiwienstwo, napotykanie przez Towarzystwo w ciemnościach klas robotniczych, zdołało ono jednak wdrożyć tym masom pewien szacunek dla swego celu i swej powagi i rozszerzyć między ludem wiele pożytecznych wskazówek i rad, a zarazem wzbudzić w ludności przekonanie, że wymagania i ostrzeżenia Towarzystwa są legalne, i że należy takowe szanować. Towarzystwo oprócz tego wydało znaczną ilość książek i broszur i przedsięwzięło wydawnictwo periodyczne, które wszakże dla braku funduszy przerwać wypadło. Dalej Towarzystwo wprowadziło w życie mniej męczący sposób zabijania bydła; wskazało praktyczny sposób kucia wołów na zimę; wydrukowało dla wiadomości ogólnej badanie kwestji o zapobieżeniu wściekłości psów i o objawianiu się tej wściekłości, zajmowało się wykonaniem i opracowaniem praw myśliwskich, zapobiegających tepieniu ptaków pożytecznych dla gospodarstwa wiejskiego; przyznawało się do opracowania wniosków i środków, powściągniętych nadużywaniu władzy człowieka nad zwierzętami, starało się wyjednać prawo stanowe, wzbierające wszelkiego bezpożytecznego drzeżenia zwierząt domowych; troszczyło się i troszczy o urządzenie kliniki dla chorych i przestarzanych zwierząt robotniczych; pomagało, o ile mogło, gospodarzom, którzy ucierpieli skutkiem upadku bydła; zachęcało pieniądze, listami pochwałami i rozmaitemi innymi środkami te osoby, które okazały pomoc usiłowaniam Towarzystwa i t. p. Towarzystwo osiągnęło to, że działalność jego zaczyna znacznie i dobroczynnie wpływać na umysły mas i wzbudzać w nich pojęcie o konieczności obchodzenia się z zwierzętami i pożyteczną dla człowieka istotą troskliwość i bezokrucieństwa, jakie dawniej było nieuchronnem, powszedniem zjawiskiem. (Gon. Urzęd.)

W gazecie „Kijewlanin” piszą, że komisja, wyznaczona przez radę miejską do robót przygotowawczych w przedmiocie wzniesienia w Kijowie gmachu na pomieszczenie miejskiego zarządu gminnego, czynnie wzięła się do spełnienia włożonego na nią poruczenia; wybrane zostało miejsce na budowlę — plac kreszczyński, jako najbardziej centralne i handlowe w mieście, a budowniczy Schille przedstawił projekt planu i fasady gmachu.

Birz. Wiadom. donoszą, że podług wiadomości Tuerskiej Gazety Gubernjalnej w powiecie Ostaszkowskim, wiosce Karpiewe, włości Zdanowskiej, przez właściciela ziemskiego A. Gubczenkę odkryta została ochra żelazna, znajdująca się w dość blonistej miejscowości, zwanej uroczyście „Krasnyj róg” na przestrzni około 200 diestiatin. P. Gubczenko, który przysłał do miejscowego komitetu statystycznego dwa słoiki z próbkami farby w jej postaci naturalnej, lecz tylko przesuniętej na słońcu i przesianej przez sito, pisze w swem doniesieniu, że dla braku czasu, nie mogli zbadać całej 200-diestiatinowej przestrzni, lecz sądzi z pewnością, że farba ta znajduje się na przestrzni sześciu diestiatin, i że przy pod trzechworskową warstwą mchu; warstwa zaś farby ma od 3 do 5 werszków grubości; pod nią idzie warstwa gliny niebieskawej, około 8 werszków grubości, a następnie torfowisko. W farbie zawiera się bardzo wiele żelaza, nie mniej jak 62%, po wypaleniu nabiera ona koloru więcej ciemnego, rozpuszcza się dobrze w oleju gotowanym i przy malowaniu trwałe się trzyma drzewa i żelaza.

Sprawa urządzenia portu odesskiego, (podług doniesienia Wiestnika), jak się zdaje rozstrzygnięta została w duchu nader pomyslnym. Na ostateczne urządzenie portu będzie wysygnowane jeszcze 2,000,000 rub. Sumę tę, wraz z pieniędzmi wpłód udzielonemi, uznają za zupełnie dostateczną na skończenie wszystkich rozpoczętych budowli portowych, jako to: skończenie budowy przystani kwarantanowej, zasypianie części portu po linii nadbrzeżnej wzdłuż bulwaru nadmorskiego, celem urządzenia przystani dla towarów przywozowych, zbudowania brekwateru (do rozbijania fal), pogłębienia niektórych części portu do głębokości 26 stóp, oraz na urządzenie zaopatrzenia w wodę, oświetlenia nadbrzeży i bruków.

Po urządzeniu tego wszystkiego, port odessi będzie miał prawie wszystko co jest koniecznem dla dobrobrze urządzonego portu handlowego.

W ciągu zeszłego m. czerwca przywieziono do Astrachania z Persji towarów rozmaitych za 317,111 rub. 58 k. W ciągu tegoż samego czasu wywieziono do Persji towarów za 62,257 rub.

Urodzaj na owocach w Kijewlaninie — jest w tym roku bardzo mierny i dojrzewanie nieco późne, bez względu na ciepłe lato. Już przeszło od miesiąca zjawiły się w Kijowie i winogrona, i gruski, i morele, i sliwki, lecz wszystko to przywiezione z Odessy, — na miejscu obrabiali się tylko obficie poziomki i maliny; widać było bardzo mało. Z owoców przywozowych szczególnie swą wielkością uderzają ananasy.

W 1844 r. założone było w Tyflisie, jak donosi gazeta Kaukaz, obserwatorium magnetyczno-meteorologiczne, w celu dopomagania przedsięwzięciu jedno-rodzinnemu badaniu sił ziemskich magnetycznych i atmosfery-meteorologicznych. Jak wówczas, tak i teraz, obserwacje dokonywane są 24 razy na dobę — z godziną na godzinę — dniem i nocą bezustanku. Obserwacje meteorologiczne dokonywane są nad temperaturą powietrza zewnętrznego w dniu i na słońcu, jego ciśnieniem, ilością zawartej w niem pary, ilością deszczu i śniegu, kierunkiem i siłą wiatrów, stanem nieba, a

W 1844 r. założone było w Tyflisie, jak donosi gazeta Kaukaz, obserwatorium magnetyczno-meteorologiczne, w celu dopomagania przedsięwzięciu jedno-rodzinnemu badaniu sił ziemskich magnetycznych i atmosfery-meteorologicznych. Jak wówczas, tak i teraz, obserwacje dokonywane są 24 razy na dobę — z godziną na godzinę — dniem i nocą bezustanku. Obserwacje meteorologiczne dokonywane są nad temperaturą powietrza zewnętrznego w dniu i na słońcu, jego ciśnieniem, ilością zawartej w niem pary, ilością deszczu i śniegu, kierunkiem i siłą wiatrów, stanem nieba, a

W 1844 r. założone było w Tyflisie, jak donosi gazeta Kaukaz, obserwatorium magnetyczno-meteorologiczne, w celu dopomagania przedsięwzięciu jedno-rodzinnemu badaniu sił ziemskich magnetycznych i atmosfery-meteorologicznych. Jak wówczas, tak i teraz, obserwacje dokonywane są 24 razy na dobę — z godziną na godzinę — dniem i nocą bezustanku. Obserwacje meteorologiczne dokonywane są nad temperaturą powietrza zewnętrznego w dniu i na słońcu, jego ciśnieniem, ilością zawartej w niem pary, ilością deszczu i śniegu, kierunkiem i siłą wiatrów, stanem nieba, a

W 1844 r. założone było w Tyflisie, jak donosi gazeta Kaukaz, obserwatorium magnetyczno-meteorologiczne, w celu dopomagania przedsięwzięciu jedno-rodzinnemu badaniu sił ziemskich magnetycznych i atmosfery-meteorologicznych. Jak wówczas, tak i teraz, obserwacje dokonywane są 24 razy na dobę — z godziną na godzinę — dniem i nocą bezustanku. Obserwacje meteorologiczne dokonywane są nad temperaturą powietrza zewnętrznego w dniu i na słońcu, jego ciśnieniem, ilością zawartej w niem pary, ilością deszczu i śniegu, kierunkiem i siłą wiatrów, stanem nieba, a

* Z guberniji czernigowskiej pisa do Kijewianin: Brak deszczów w powiecie królewickim nader szkodliwie oddział na zboża jare, zapowiadające lichey urodzaj; przeciwnie zaś w powiecie nowogrodosiewierskim deszcze zbyt obfite w ostatnich czasach grożą zaszkodzeniem zbożom; w powiecie nowozybkowskim także nie rachują na dobry urodzaj. Co się tyczy oziminy, to te w powiatach pierwszym i ostatnim są średnie, a w drugim zadowalniają. Stan roślinności w powiecie mglińskim obficie dobre żniwa, a w sarańskim, dzięki zrządka przepadającym ostatnimi czasami deszczom, które poprawiły zboża, liczą na urodzaj zadowalniający.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

* Paryżki korespondent Norda, pisze pod d. 16 sierpnia: Książę Aumale zamieszkuje się już ostatecznie w Compiègne od 15 września, w apartamentach, które dlań przeznaczono. Apartamenty są też same, które zajmował już kiedyś, królowie pruski, włoski i holenderski, podczas ich pobytu w Francji. Straż bezpieczeństwa w pałacu podczas procesu Bazajna, powierzona została pięćdziesięciu agentom policyjnym. P. Ansart naczelnik policji municypalnej, zajmując się w tej chwili wyborem tych agentów. Krają pogłoska, iż rząd skłonny jest przywrócić księciu Napoleonowi jego stopień generała dywizji; dodają nawet, iż rządy książę otrzyma wkrótce jakieś dowództwo w Algierji — lecz ta druga wersja nie zdaje się być przypuszczalną.

* Czytamy w Nordzie: Zdaje się że rząd postanowił zawiadomić w krótkim już terminie, jakie wybrał miasta, w których zostaną założone rozmaite szkoły artylerji, których utworzenie stanowi część nowej organizacji wojskowej; ogromna liczba miast ubiega się o otrzymanie takich zakładów, z których ich dochody municypalne skorzystają szczerze i które podniosą wielce ich znaczenie. W widokach osiągnięcia takich korzyści miasta owe nie wahały się przyjąć na siebie ofiar znakomitych i wszystkie one ofiarują się oddać na rzecz państwa grunta na polygony i na koszarzy, których zbudowanie nawet wiele z nich bierze na siebie. Dotąd samo tylko miasto Orlean otrzymało załogę pułku artylerji. Niepewność innych miast wkrótce rozstrzygnięta zostanie; znaczenie ofiar postanowionych przez ich rady municypalne zostało wzięte na uwagę — lecz ministerstwo wojny kieruje się tu głównie, położeniem strategicznym i bliskością ich od sieci dróg żelaznych.

* Czytamy w Indépendance belge: Prawnicy którzy zajmują katedry prawa duchownego w uniwersytetach niemieckich, zgrupowali się w dniach 13 i 14 tego miesiąca w Kassel na konferencję, ażeby naradzić się nad kwestjami polityczno-religijnymi będącymi na porządku dziennym. Wiele postanowień dotyczących staro-katolików, zostało przyjętych. Konferencja postanowiła że staro-katolicy powinni być uważani jako prawowici członkowie kościoła katolickiego uznani przez państwo; że rządy Niemiec są w prawie przynajmniej panu Reinke, wyswieconemu w Rotterdamie d. 11 sierpnia, godność biskupa i że ta jego nominacja powinna być przyjęta przez władzę; i że na koniec o wszelkie uposażenia, zakłady i instytucje katolickie, staro-katolicy mogą domagać się prawnie. Druga konferencja będzie miała miejsce w Norymberdze w przyszłym roku.

* Z Austrii donoszą, iż wszyscy biskupi, idąc za przykładem arcybiskupa w Lavant, p. Steppinhegg, ogłaszają obecnie odrzucenie przez arcybiskupa otomnickiego rozporządzenia rządowe w przedmiocie aktów zejścia po zmarłych w Austrii poddanych włoskich. Dzienniki wiedeńskie wykazują, iż insynacja ze strony samego cesarza, nakłoniła palatów do zastosowania się do wspomnianego powyżej rozporządzenia.

* Według Ind. belge z 16, państwa, które zostały wezwane na międzynarodowy kongres pocztowy a który ma się odbyć w Bernie dnia 1 września, tylko osm dotąd zawiadomiło o swoim dotychczasowym przystąpieniu. Odpowiedź ze strony Francji nie nadeszła jeszcze — jednakże spodziewają się że odpowiedź ta będzie przychylna i że opóźnienie pochodzi tylko ze zmiany, jakiej uległa administracja tego państwa. Ogólnie mniemają iż wynikiem owego kongresu będzie utworzenie unji pocztowej, pomiędzy Niemcami, Włochami, Belgią i Austrią. Przystąpienie do niej Anglii i Ameryki jest wątpliwem, co się zaś tyczy przystąpienia Szwajcarii, zależy ono będzie od postanowień jakie będą powzięte o do różnych punktów drugorzędnych, szczególnie w rzeczach dotyczących prawa tranzitowego.

* Czytamy w Norda. 4. Z.: Pomiędzy Szwajcarią i Włochami zawarte zostały w tych dniach rozmaite umowy ekonomiczne i polityczne, dotyczące mianowicie uregulowania stosunków sąsiednich.

* Czytamy w Nordzie: Uroczystość napoleońska obchodzona była w dniu 15 sierpnia w Chislehurst. Wielka msza odpiewana została w kościele N. Panny. Wielu najznajniejszych bonapartystów przybyło tam z Paryża, a wszystkie osoby należące do rodziny Bonapartych były obecne. Ex-cesarzowa wraz z synem, przyjmowała publicznie w Cambden-house. Podarunki zostały nadesłane, księciu cesarskiemu, pomiędzy niemi znajdował się i brązowy model kolumny wandomskiej. U spodu, przedstawiony jest tam Napoleon I wznoszący kolumnę, następnie czytano listy wymienione wszystkie jego kampanie wojenne. Przesłano także z Paryża, piękne popiersie ex-cesarzowej z brązu i przesłano broń myśliwską z herbami cesarskimi, inkrustowaną srebrem. Dziennik l'Ordre tak podaje allokucję wyrzeczoną przez księcia cesarskiego do wzywających osób: „Dziękuję wam, w imieniu cesarzowej i w mojem, żeście przybyli połączyć wasze modły z naszem i żeście nie zapomnieli dziś tej drogi, którą już przed kilku miesiącami odbyliście pobożnie. Dziękuję także wiernym przyjaciółom, którzy nam przesłali z daleka liczne dowody ich przywiązania i przychylności. Co do mnie, stojąc na wygnaniu, przy grobie cesarza, rozmyślałem nad naukami, jakie mi on pozostawił, i znajduję w dziedzinie po oju, zasady wszechwładztwa ludowego i sztańdar, który je uwiesić. (Oklaski). Zasady te założyciel naszej dynastji zawarł w tych słowach, którym na zawsze pozostanę wiernym: „Wszystko dla ludu i przez lud.“ (Przedłużone bravo i okrzyki: Niech żyje Cesarz!).

Telegramy z gazet zagranicznych.

* Paryż, 18 sierpnia. W sferach wojskowych powiadają, iż obszerne roboty fortyfikacyjne pod Belfortem, rozpoczęte być mają już w końcu września r. b. — *Messageur de Paris* zaprzecza, jako bezzasadne, podane przez niektóre dzienniki wiadomości, jakoby hr. Chambord, zamierzał wydać manifest. Otrzymał tu z Bilbao wiadomości potwierdzające doniesienie, iż przy ostrzeliwaniu przez karlistów okrętów hiszpańskich, fran-

cuzkie i angielskie statki także ugodzone zostały kulami. Skutkiem tego dowódcy angielskich i francuzkich statków wojennych przesłali wspólne wezwanie karlistom pod Bilbao, ażeby szanowali ich flagi. Jednakże podług zapewnienia *Ajencji Havas*, krok ten nie powinien być uważany jako uznanie karlistów za stronę wojującą, a tem samem nie usprawiedliwia bynajmniej oskarżeń ze strony kilku dzienników hiszpańskich, wymierzonych przeciwko rządowi francuzkiemu. Przeciwnie, rząd hiszpański miał zawsze dowody, iż Francja starała się o zadosyćuczynienie stosunkom dobrego sąsiedztwa pomiędzy obu krajami.

* Metz, 18 sierpnia. Dziś o godzinie 10 $\frac{1}{2}$ przed południem, w pobliżu St Privat miało miejsce poświęcenie pomnika, wzniesionego na pamiątkę poległych tam w dniu 18 sierpnia 1870 roku żołnierzy korpusu gwardji.

* Drezno, 18 sierpnia. Książę następcę tronu saskiego wraz z małżonką swą wyjeżdżają dziś wieczorem do Wiednia na dwa tygodnie.

* Fredensborg, 18 sierpnia. Na dzisiejszym obiedzie w Fredensborg, król duński wniósł toast za zdrowie księcia następcę tronu niemieckiego, dziękując mu uprzejmie za odwiedzin. Książę następcę tronu niemieckiego odpowiedział toastem na cześć rodziny królewskiej i przywrócenie starej przyjaźni pomiędzy obu domami.

* Kopenhaga, 18 sierpnia. *Faædrelandet*, zastanawiając się nad odwiedzinami księcia następcę tronu niemieckiego, pisze w tym przedmiocie: Jest to dowód taktu politycznego ze strony księcia następcę tronu duńskiego, iż będąc poprzednio gościem księcia następcę tronu niemieckiego, przyjmował go w Malmoe, zapraszając go w odwiedziny do Danji. Rozumie się samo przez się, iż krok ten rozważony został przedtem przez króla i rząd duński. Chociaż Danja nie może porzucić rozważań swych względem Szwecji północnej, to jednakże nie ma żadnego powodu nie przyjąć przyjaźni gościa domu królewskiego, który odwiedzinami swemi daje dowód, iż interesuje się krajem.

* Kopenhaga, 19 sierpnia. Książę następcę tronu niemieckiego, zamianowany został kawalerem orderu Słonia. *Dagbladet* wyraża nadzieję, iż odwiedzin stanowiąc będą przeciwwagą w obec poglądów, jakoby Danja skutkiem zbliżenia pomiędzy Szwecją i Niemcami była odosobniona.

* Konstantynopol, 18 sierpnia. Szach perski przybył tu dziś w południe. Za przybyciem jego, forty i znajdujące się tu na kotwicy zagraniczne statki wojenne, salutowały wystrzałami z dział. Sultan udał się niezwłocznie na statek, który przywiózł szacha perskiego i odprowadził tego ostatniego do pałacu Beglerbeg, z kąd wrócił po krótkim pobycie do Dolma Bageze. Szach perski złożył wkrótce potem rewizytę sultanowi.

* Nowy-Jork, 18 sierpnia. Podług otrzymanych tu wiadomości z Meksyku, tamtejsi ministrowie spraw zagranicznych i finansów, usunęli się z swych stanowisk. Prezydent rzeczypospolitej wyraził życzenie przywrócenia stosunków dyplomatycznych z Anglią, Francją i Belgią. Nowo obrany kongres okazał się nieprzychylnym udziałowi wywołanemu Stanów Zjednoczonych koncesji na budowę dróg w Meksyku.

* Z powodu otwarcia restauracji wschodniej w gmachu wiedeńskiej wystawy, gazety miejscowe podają następujący opis obiadu tureckiego. Pokój przeznaczony na jadalnię posiadał okna w jednej tylko ścianie wprost drzwi wchodowych; wzdłuż ścian stały niskie kanapy. Na powitanie gości przybywających do salonu, wychodził sam gospodarz domu, który spostrzegłszy ich, powstaje z miejsca; robi kilka kroków na ich spotkanie. Gdy goście zasiadają na kanapach, kilku służących przynosi w mileczeniu fajki i kawę, gdy inni tymczasem stawiają na środku pokoju taburet wysokości 1 $\frac{1}{2}$ stopy i małe krzeselka z trzciny i słomy bez poręczy. Następnie służący oddalają się i po upływie pewnego czasu powracają z ogromną tacą metalową zastawioną potrawami. Na tacy naokoło głównego półmiska, jak planety około słońca, ustawione są 6 do 8 mniejszych okrągłych półmisków, również napełnionych rozmaitemi potrawami. Skoro goście zasiadają na wskazanych przez gospodarza miejscach naokoło taburetu, na którym umieszczona jest taca z potrawami, tenże wymawia zwykły wyraz *burnam* (pozwólcie), i następnie zagłębia trzy pierwsze palce prawej ręki w środkowym półmisku. Goście europejscy, nie przyzwyczajeni do takiego sposobu jedzenia, nieśmiało zapuszczają ręce swoje w półmiski i gdy spieszenie starają się uwolnić swoje poparcze palce, kładąc potrawy na chleb i pomagając sobie przytem lewą ręką, spostrzegają rozpaczliwe spojrzenia swego łomacza lub przewodnika, używanego bowiem przy jedzeniu lewej ręki, jako nieczystej, wzbronionem jest u Turków. Najulubieńszymi ich potrawami są: *kebab* (baranina pieczona w małych kawałkach), *tauik* (kura gotowana), *kajjan* (upieczona owca), *kugo* (pieczone jagnię), *junurta* (potrawa z jajek), *dol* (wołowina nadziewana ryżem i korzeniami), *kefie* (niemieckie kluski), mnostwo łakoci, jak np. *muchaledz* (krém z ryżu, mleka, wody różanej i cukru), *kawim* (arbuz) i inne owoce; lecz najulubieńszą potrawą Turków jest *piławo* (potrawa z ryżu i baraniny), podawany na końcu obiadu po wszystkich słodyczach. Półmiski spiesznie podają jedne za drugimi, goście jedzą kilka kawałków z każdej potrawy. Z wyjątkiem piławo, podawanego zawsze na końcu obiadu, w podawaniu potraw, żaden porządek nie bywa zachowywany; potrawy słodkie i kwaśne następują po sobie bez wyboru. We wszystkich potrawach przeważa smak wody różanej i mięty, które używają się do wszystkich słodkich potraw a do innych podają się osobno. Najspanialszy obiad nie trwa dłużej jak 15 minut. Po skończonym obiedzie, służący wnoszą ogromny półmisk i obchodzą wszystkich obecnych z miednicą metalową i ozdobnym dzbanem; po umyciu się, goście obcierają ręce wspólnym długim ręcznikiem, poczem wszyscy znów siadają na kanapach, służący wnoszą fajki i kawę a wtedy goście, jeżeli sobie życzą tego, mogą rozpocząć rozmowę z gospodarzem domu. Żeby wyrazić uznanie swe dla gospodarza, goście wschodni używają funkcji odbijania, które umieją sztucznie wywoływać. Potrafią oni przy jedzeniu obchodzić się bez stołu, noża, widelca i telerza. Potrawy przyrządzają bardzo smacznie i turek umie wziąć część swą z półmiska nie poruszając po-

zostałej części potrawy i nawet nawpół płynne części potrawy zgrabnie na kawałku chleba umieszcza. W ostatnich czasach wielu mieszkańców wschodu przyswoiło sobie europejski sposób jedzenia; zwracają ten jednak nie przeniknął jeszcze do haremów. Mieszkańcy wschodu, odznaczający się w ogóle powolnością, okazuje niezwykły pośpiech przy obiedzie, tak samo jak przy pogrzebie. Jak po pogrzebie oczekuje turka spokój przepłatany uciehami rajsu, tak i po obiedzie następuje keif, któremu towarzyszy picie kawy i palenie fajki. Po obiedzie turcy oddają się błogiemu spoczynkowi, ułatwiającemu trawienie.

* Eljaszowi Hove, wynalazcy maszyny do szycia, któremu jeszcze za życia składano hołdy za jego pomysły, mają obecnie wystawić pomnik w Nowym-Jorku. Pomimo licznych systemów jakie od czasów wynalazku Hovego się pojawiły, wszystkie zachowały w zasadzie konstrukcję pierwszego ich wynalazcy, i obecnie nawet na wystawie wiedeńskiej, w oddziale amerykańskim, maszyny Hovego głównie się odznaczają. Dział ten urządzony został przez kompanję maszyn Hovego w Nowym-Jorku. Kompanja wyrabia dziennie 850 maszyn do szycia. Wszystkie fabryki produkują rocznie 400,000 maszyn, jedynie w celu zadosyć uczynienia żądaniom nadsyłanym przez reprezentantów we wszystkich częściach świata.

* Pałac Alexandry, czyli wybudowany z materiałów wystawy z r. 1862 na Muswall-Hill, w stronie północnej

PRZEWODNIK WARSZAWSKI.

WYKAZ

Dochołu na drodze żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej

za miesiąc Lipiec 1873 rok.

Pudry	Pudry	D O C H O D Y				
		Od osób, tłomoków it. p.	Od towarów	Różne	Razem.	
		Ruble srebrne i kopiejki				
W m. Lipcu 1873 r.	132,247	6,885,320	139,711 27 $\frac{1}{2}$	231,430 96	15,494 12	386,636 35 $\frac{1}{2}$
„ 1872	116,820	4,987,455	120,882 82 $\frac{1}{2}$	186,986 86 $\frac{1}{2}$	19,421 81 $\frac{1}{2}$	327,291 50 $\frac{1}{2}$
Zatem w r. 1873 więcej	15,427	1,897,865	18,828 45	44,444 09 $\frac{1}{2}$	3,927 69 $\frac{1}{2}$	59,344 85
Od 1 Stycz. do 31 Lip. 73	744,681	43,288,152	683,834 38	1,572,107 13 $\frac{1}{2}$	84,518 72	2,340,460 23 $\frac{1}{2}$
Od 1 Stycz. „ 31 „ 72	662,599	32,134,362	614,747 09	1,219,474 82 $\frac{1}{2}$	120,200 35 $\frac{1}{2}$	1,946,422 27
Zatem w r. 1873 więcej	82,082	11,153,790	69,087 29	352,632 31	27,681 63 $\frac{1}{2}$	394,037 96 $\frac{1}{2}$

WYKAZ

Dochołu na drodze żelaznej Warszawsko-Bydgoskiej

za miesiąc Lipiec 1873 rok.

Pudry	Pudry	D O C H O D Y				
		Od osób, tłomoków it. p.	Od towarów	Różne	Razem.	
		Ruble srebrne i kopiejki				
W m. Lipcu 1873 r.	42,061	1,571,257	37,282 64	38,240 64	11,158 29	86,681 57
„ 1872	38,464	1,225,545	34,964 84 $\frac{1}{2}$	29,908 56 $\frac{1}{2}$	12,978 17	77,851 58
Zatem w r. 1873 więcej	3,597	345,712	2,317 79 $\frac{1}{2}$	8,332 07 $\frac{1}{2}$	1,819 88	8,829 99
Od 1 Stycz. do 31 Lip. 73	214,718	9,611,676	163,067 32	292,367 34	72,032 91	257,467 57
Od 1 Stycz. „ 31 „ 72	191,056	8,035,391	148,408 01 $\frac{1}{2}$	235,053 00 $\frac{1}{2}$	75,309 50 $\frac{1}{2}$	458,770 52 $\frac{1}{2}$
Zatem w r. 1873 więcej	23,662	1,516,285	14,659 30 $\frac{1}{2}$	57,314 33 $\frac{1}{2}$	3,276 59 $\frac{1}{2}$	68,697 04 $\frac{1}{2}$

Warszawa dnia 9 (21) Sierpnia.

W i d o w i s k a.

TEATR LETNI W OGRODZIE SASKIM. — Dziś, w czwartek, obrazek sceniczny w 1 akcie, *Broń niewieścia*, — komedia w 1 akcie, *Klucz od kasy*, — krotkochwila w 1 akcie, *Marowy kawaler*. — Początek o godzinie 8-jej. — *Jutro*, w piątek, komedje *Klucz od kasy*, *Grzeszki babuni*, *Majster i czeladnik*. — *Wczoraj*, było osób 807.

DOLINA SZWAJCARSKA. — *Dziś i codziennie*, *Koncert* Józefa Gungla, dyrektora orkiestry w Monachjum. — Program: — *Jutro*, w piątek: — I. 1. Marsz węgierski, op. 1, Gungla; 2. Uwertura z op. „Die Felsenmühle”, Reissigera; 3. Pożegnanie Peszu, walc Laniera; 4. Mondnacht, pieśń R. Schumana. — II. 5. Uwertura z op. „Gwiazda północna”, Meyerbeera; 6. Die Improvisirte, polka, Gungla; 7. Final z op. „Lohengrin”, Wagnera; 8. Frohsinnslieder, walc Gungla. — III. 9. Uwertura z op. „Mignon”, Thomasa; 10. Zsánbeki, ezardas Gungla; 11. Ah perfido! arja Beethovena; 12. Unter Donner und Blitz, polka (schnell), Straussa. — Początek o godzinie 6 $\frac{1}{2}$. — Cena wejścia kop. 25. — *W sobotę*, ostatni koncert symfoniczny. Na ządanie: 2 oddziały niedokończonej Symfonji Schuberta i 4-ty oddział z Columbus Symfonji, Alberta. — *Ostatni koncert* Gungla, dnia 12 (24) sierpnia.

GABINET ZOOLOGICZNY (w gmachu uniwersytetu warszawskiego). — Otwarty w niedziele bezpłatnie.

WYSTAWA TOWARZYSTWA ZACHĘTY SZTUK PIĘKNYCH. — Otwarta codziennie, od godziny 11-jej rano do godziny 5-jej po południu, w gmachu obok kościoła św. Anny. — Wejście od osoby w dniu powszednim kop. 15; — w niedziele zaś i święta kop. 5.

ALHAMBRA (przy ulicy Miodowej). — *Towarzystwo artystów dramatycznych* pod dyrekcją Anastazego Trapszo. — *Dziś*, we czwartek, *Sinobrody*. — Początek o godzinie 8-jej wieczorem.

W LETNIM TEATRZE OGRODU ELDORADO (przy ulicy Długiej N. 586). — *Towarzystwo artystów dramatycznych* pod dyrekcją Józefa Texla. — *Dziś*, we czwartek, *Skalbmierzanki*. — Początek o godzinie 8-jej wieczorem.

W ALKAZARZE (przy ulicy Królewskiej). — *Towarzystwo dramatycznych aktorów i śpiewaków* pod dyrekcją Leopolda von-Lukatsy. — *Dziś*, we czwartek, *3 Paar Schuhe*. — Początek o godzinie 8-jej wieczorem.

* W dniu 7 (19) bież. mies. i roku, chorzy w 8-miu cywilnych szpitalach: przybyło 62, wyzdrowiało 34, umarło 3, pozostało 1645 (mężczyzn 776, kobiet 869), z nich w szpitalu starożytnych mężczyzn 149, kobiet 152.

Londynu, zakład przeznaczony dla zabawy publiczności, w trzy tygodnie po uroczystym jego otwarciu stał się pastwą płomieni. Ogień wybuchł w wielkiej kotle gnatu, mającej 220 stóp wysokości. Zdało się początkowo, że wybuch nie przedstawia niegroźnego, lecz wkrótce dla braku wody i narzędzi do gaszenia, płomień zaczął się szerzyć z wielką gwałtownością, tak dalece, że w przeciągu dwóch godzin, wspaniały pałac ludowy, obejmujący 900 stóp długości i 430 szerokości, wraz z zbudowaną w stylu włoskim renaissancie, salą koncertową i teatralną, oraz z kolosalnych rozmiarów organami, orangerją, posągami i wystawami, zamienił się w jedną tlejącą kupę gruzów. Na szczęście zdołano ocalić największą część szacownego zbioru obrazów i innych dzieł sztuki; pożyczona kolekcja starożytnych porcelan, z wyjątkiem dwóch waz sewskich, będących własnością królowej Wiktorji, padła ofiarą niszczącego żywiołu. Pałac którego budowa kosztowała 600,000 fun. szt., został przed kilku dniami ubezpieczony od ognia w trzech londyńskich towarzystwach asekuracyjnych za sumę 120,000 fun. szt. i koszt odbudowy obliczają co najmniej na 100,000 fun. szt.; przyczyna pożaru jest dotąd tajemnicą, sądzą jednak, że wynikł skutkiem nieostrożności robotników użytych do reparaacji dachu. Na szczęście w chwili wybuchu ognia liczba osób zwiedzających pałac była bardzo mała, tak, że z wyjątkiem jednego robotnika i dwóch osób ze straży ogniowej uległych skaleczeniu, nikt nie postradał życia.

p. o. Redaktora Henryk Bartsch.

PRZEWODNIK WARSZAWSKI.

WYKAZ

Dochołu na drodze żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej

za miesiąc Lipiec 1873 rok.

Pudry	Pudry	D O C H O D Y				
		Od osób, tłomoków it. p.	Od towarów	Różne	Razem.	
		Ruble srebrne i kopiejki				
W m. Lipcu 1873 r.	132,247	6,885,320	139,711 27 $\frac{1}{2}$	231,430 96	15,494 12	386,636 35 $\frac{1}{2}$
„ 1872	116,820	4,987,455	120,882 82 $\frac{1}{2}$	186,986 86 $\frac{1}{2}$	19,421 81 $\frac{1}{2}$	327,291 50 $\frac{1}{2}$
Zatem w r. 1873 więcej	15,427	1,897,865	18,828 45	44,444 09 $\frac{1}{2}$	3,927 69 $\frac{1}{2}$	59,344 85
Od 1 Stycz. do 31 Lip. 73	744,681	43,288,152	683,834 38	1,572,107 13 $\frac{1}{2}$	84,518 72	2,340,460 23 $\frac{1}{2}$
Od 1 Stycz. „ 31 „ 72	662,599	32,134,362	614,747 09	1,219,474 82 $\frac{1}{2}$	120,200 35 $\frac{1}{2}$	1,946,422 27
Zatem w r. 1873 więcej	82,082	11,153,790	69,087 29	352,632 31	27,681 63 $\frac{1}{2}$	394,037 96 $\frac{1}{2}$

WYKAZ

Dochołu na drodze żelaznej Warszawsko-Bydgoskiej

za miesiąc Lipiec 1873 rok.

Pudry	Pudry	D O C H O D Y				
		Od osób, tłomoków it. p.	Od towarów	Różne	Razem.	
		Ruble srebrne i kopiejki				
W m. Lipcu 1873 r.	42,061	1,571,257	37,282 64	38,240 64	11,158 29	86,681 57
„ 1872	38,464	1,225,545	34,964 84 $\frac{1}{2}$	29,908 56 $\frac{1}{2}$	12,978 17	77,851 58
Zatem w r. 1873 więcej	3,597	345,712	2,317 79 $\frac{1}{2}$	8,332 07 $\frac{1}{2}$	1,819 88	8,829 99
Od 1 Stycz. do 31 Lip. 73	214,718	9,611,676	163,067 32	292,367 34	72,032 91	257,467 57
Od 1 Stycz. „ 31 „ 72	191,056	8,035,391	148,408 01 $\frac{1}{2}$	235,053 00 $\frac{1}{2}$	75,309 50 $\frac{1}{2}$	458,770 52 $\frac{1}{2}$
Zatem w r. 1873 więcej	23,662	1,516,285	14,659 30 $\frac{1}{2}$	57,314 33 $\frac{1}{2}$	3,276 59 $\frac{1}{2}$	68,697 04 $\frac{1}{2}$

Przyjechali: — Rzeczywiści radcowie stanu: nadzwyczajny poseł i minister pełnomocny przy dworze austriackim Nowikow, i Jankullio, z zagranicy.

Wyjechał: — Nadzwyczajny poseł i minister pełnomocny przy dworze austriackim, rzeczywisty radca stanu Nowikow, do Moskwy.

POCIĄGI NA DROGACH ŻELAZNYCH.

Warszawsko-Petersburska.

Wychodzą (z Pragi):
Pociąg pospieszny o godzinie 10 minut 30 wieczór.
Pociąg pasażerski o godz. 10 min. 30 rano.
Pociąg osobowy (4-ry klasy) o godz. 11 min. 20 rano.
Przychodzą (na Pragę) o godz. 4 min. 50 z rana i o godz. 8 min. 40 wieczór.
(Godziny na tej drodze wskazane są podług czasu petersburskiego, wcześniejs

